

KONTRASTIVNA ANALIZA GLAGOLA HODANJA U ENGLISKOM I SRPSKOM JEZIKU¹

SAŽETAK

Predmet ovoga rada su glagoli hodanja u engleskom i srpskom jeziku. Broj glagola je ogrničen na devetnaest i oni predstavljaju primere različitih podgrupa u okviru leksičkog polja glagola hodanja. Ukoliko se semantičke komponente i forma poklapaju u oba jezika, radi se o formalnoj korespondenciji među glagolima. Ako, međutim, glagol u engleskom jeziku sadrži više komponenata nego glagol u srpskom, ta pojava naziva se prevodna ekvivalencija.

KLJUČNE REČI: kontrastivna analiza, prevodna ekvivalencija, formalna korespondencija, tertium comparationis.

1. Uvod

Cilj ovoga rada predstavlja kontrastiranje leksičkog polja glagola hodanja u engleskom i srpskom jeziku. Da bi se takva analiza sprovela, potrebno je primeniti metodu kontrastivne analize koja polazi od činjenice da u svakom jeziku postoje elementi koji su uzajamno slični ili različiti, te ovaj tip analize pokušava da ustanovi i objasni pomenute sličnosti i razlike (Đorđević 2000: 1).

Važno je istaći da se lekseme u ovome radu kontrastiraju na semantičkom nivou na dva načina. Pored činjenice da se kontrastiraju u okviru dva jezika, tj. engleskog i srpskog, takođe se porede u domenu leksičkog polja kojem pripadaju. Prema tome, moguće je ispitati da li se formalna korespondencija može utvrditi. Ukoliko je odgovor odričan, tada se može govoriti o prevodnoj ekvivalenciji. Prilikom kontrastiranja leksema unutar jednog leksičkog polja ispoljavaju se uzajamni odnosi i razlike u značenju i shodno tome može se organizovati lekikon jednog jezika.

S obzirom da ovo istraživanje obuhvata dva jezika, neophodno je odgovoriti na sledeće pitanje: šta je to što se može uporediti ili kontrastirati u okviru dva ili više jezika? Dve opcije su moguće kao odgovori. Jedna od njih tvrdi da se komparabilnost može ustanoviti na osnovu semantičkih kriterijuma, tj. komparabilni aspekti dva jezika su oni koji su ekvivalentni ili semantički gotovo jednaki. Drugi pristup ovome problemu ima drugačiju perspektivu, pri čemu se u obzir uzimaju i semantički i gramatički kriterijumi jer je stav da kore-

---

¹ Ovaj rad predstavlja skraćenu i prerađenu verziju seminarskog rada u okviru predmeta *Kontrastivna leksikologija* na doktorskim studijama Filozofskog fakulteta u Novom Sadu.

spondenti čine komparabilne aspekte dva jezika budući da oni predstavljaju kategorije koje se poklapaju formalno i značenjski (Đorđević 2000: 53).

Sušтина prvog pristupa problemu ogleda se u pojmu *ekvivalencije*, što podrazumeva da ukoliko neke kategorije iz jezika A ne postoje u prevodu jezika B, to znači da je nemoguće te komparabilne kategorije dva jezika porediti, te se komparabilnost u tom slučaju može utvrditi na osnovu prevodne ekvivalencije. U slučaju prevodne ekvivalencije neophodno je odrediti polaznu tačku, a to je neko univerzalno obeležje, na primer definicija nekog značenja pri čemu tražimo realizaciju tog obeležja u jeziku koji se poredi. Pomenuto zajedničko obeležje naziva se *tertium comparationis* i predstavlja treći element uz pomoć kojeg se poređenje vrši. U ovoj analizi to je skup komponenata značenja, tj. dijagnostičkih obeležja date lekseme koja su ista bez obzira na kom se jeziku izražavaju. Moguće je uspostaviti ekvivalenciju među leksemama *walk* u engleskom i *hodati* u srpskom na osnovu zajedničkog obeležja, tj. definicije značenja ta dva glagola: ‘move on foot’ (‘kretati se nogama’). Drugi pristup pomenutom problemu uključuje pojam *korespondencije*. Komparabilnost se može uspostaviti pronalaženjem veze između elemenata u jeziku A i odgovarajućih elemenata u jeziku B. Na ovaj način mogu se identifikovati formalno i značenjski kompatibilni elementi u dva jezika, tj. korespondenti dva jezika.

Značenje svake lekseme može se analizirati na osnovu semantičkih komponenata ili obeležja pri čemu semantičke komponente predstavljaju atomske jedinice, dok je značenje koje odgovara tom konceptu molekul (Lyons 1977: 317). Lerer definiše semantičke komponente kao teorijske konstrukte koji mogu da karakterišu vokabular jednog jezika; svaka leksička jedinica je definisana u vidu komponenata (Lehrer 1974: 46). Da bi se analiziralo bilo koje referencijalno značenje, moraju se identifikovati nužna i dovoljna obeležja koja izdvajaju značenje jedne forme od svih drugih koje konkurišu za mesto u okviru jedne iste semantičke teritorije (Nida 1975: 32). Budući da se ovaj rad bavi glagolima koji pripadaju istom domenu, važne su dijagnostičke i zajedničke komponente (ili obeležja) jer upravo one služe da razdvoje jedno značenje od svih drugih u okviru jednog domena. Dijagnostičko obeležje je semantička komponenta čija je uloga da razgraniči jedno značenje od drugog u zavisnosti od toga da li značenje pripada jednoj ili više reči (npr. *stride*, *stroll* i *amble* predstavljaju vrste hodanja, dok *stride* znači ‘brzo hodati’, *stroll* i *amble* označavaju ‘sporo hodati’). Budući da odražavaju tipična, semantički relevantna, svojstva odgovarajućeg vanjezičkog entiteta, ova obeležja imaju dijagnostičku ulogu pri utvrđivanju smisla svake lekseme. Najvažnija funkcija dijagnostičke komponente je da uspostavi semantički kontrast. Ne može se formirati univerzalni set ili inventar dijagnostičkih obeležja za sve jezike u svetu jer nešto što je semantički značajno u jednom jeziku ne mora biti istog statusa u drugom (Prčić 1997: 46). Zajedničko obeležje je semantička komponenta kao deo značenja više reči, tako da ova zna-

čenja pokrivaju makar deo domena (npr. *hobble* i *limp* imaju nekoliko zajedničkih komponenta jer oba glagola označavaju 'hodati sa teškoćom usled bola u nozi ili stopalu') (Nida 1975: 228–229).

Budući da glagoli hodanja pripadaju istom leksičkom polju, neophodno je pojasniti šta leksičko polje zapravo predstavlja. To je skup semantički srodnih leksičkih jedinica čija su značenja uzajamno međuzavisna i koje zajedno čine konceptualnu strukturu određenog domena stvarnosti (Geeraerts 2010: 52). Cilj analize semantičkog polja je da se skupe sve reči koje tu pripadaju i da se pokaže veza između samih reči, kao i opšteg termina na koji se odnose (Lehrer 1974: 1). Leksičko polje se zasniva na grupisanju leksema prema srodnosti značenja pri čemu je značajan pojam hiponimije (Prčić 1997: 110). Pojam *hiponimije* podrazumeva odnos semantičke uključenosti koji postoji između opštije lekseme kao što je *walk* i specifičnije lekseme kao što je *amble*. Opštiji pojam naziva se *hiperonim* (npr. *walk*), dok je specifičniji pojam *hiponim* (npr. *amble*). Reči koje su hiponimi na istom nivou u okviru istog hiperonima nazivaju se *kohiponimi* (npr. *stroll*, *amble* itd.). Važnost hiponimije može se detaljnije opisati uz pomoć pojma uključenosti. Uopšteno govoreći, definicija opštijeg pojma uvrštena je u definiciju specifičnijeg pojma (Geeraerts 2010: 103–105). Značenje glagola *amble* može se opisati u okviru značenja *walk*. Takva uključenost značenja je izuzetno važna prilikom određivanja značajnih obeležja značenja, jer „uključeno“ značenje (included meaning) ima sva obeležja „uključujućeg“ značenja (including meaning), tj. šira oblast značenja kojoj je pridodato još najmanje jedno obeležje čija je uloga da istakne ograničeniju oblast. Uključena značenja imaju još najmanje jednu dijagnostičku komponentu više u odnosu na značenje u koje su uključena (Nida 1975: 16, 84). O hiponimiji se može govoriti ukoliko najmanje dve lekseme dele sva zajednička obeležja, ali se razlikuju po tome što hiponim sadrži bar još jedno u odnosu na pripadajući hiperonim. Kao dijagnostički test za utvrđivanje hiponimije, Lajons predlaže sledeći obrazac: 'x je vrsta/tip y' (pri čemu je x hiponim). Budući da obrazac zahteva da su x i y imenice, kod glagola se pretpostavlja prethodna nominalizacija, kao u *walking is a kind of moving* (*hodanje je vrsta kretanja*) (Lyons 1977: 292).

Kada se govori o leksičkim poljima, gotovo nezaobilazan je pojam *komponentne analize* čiji je cilj otkrivanje i organizovanje semantičkih obeležja reči (Nida 1975: 229). Na neki način, rečnička definicija je neformalna komponentna analiza pri čemu je svaki deo definicije jedna komponenta (Lehrer 1974: 46–47). Informacije sadržane u komponentnoj analizi su u suštini slične informacijama koje sadrži definicija. Ova analiza je u vezi sa tradicionalnom leksikografskom praksom definisanja reči na analitički način tako što ih „rascepka“ na bazičnije koncepte (Geeraerts 2010: 76). Komponentna analiza predstavlja deskriptivni model za semantički sadržaj baziran na pretpostavci da značenja mogu biti opisana na osnovu ograničenog niza semantičkih obeležja (Geeraerts 2010: 70). Dragičević ističe komponentnu

analizu kao jednu od najdominantnijih teorija u proučavanju leksičkog značenja (Dragičević 2007: 65). Cilj ove analize nije da detaljno opiše sve odlike ili obeležja određenog pojma, već samo da istakne svojevrsni kontrast čija je uloga da razdvoji jedno značenje ili skup značenja jedno od drugog/drugih (Nida 1975: 61).

2. Predmet analize i metodologija

Predmet analize u ovome radu je grupa glagola koja sadrži zajedničko semantičko obeležje *to walk (hodati)*, podjednako u engleskom i srpskom jeziku. U engleskom jeziku hiperonim je glagol *walk*, dok je u srpskom to glagol *hodati*. Oba glagola imaju značenje ‘to move on foot’ (‘kretati se nogama’). Glagoli koji se nalaze u okviru analize ovoga rada predstavljaju najučestalije glagole hodanja u pisanim tekstovima i usmenoj komunikaciji u engleskom jeziku, a prevodi na koje često nailazimo nisu usaglašeni i stoga je zanimljivo pružiti uvid u semantička obeležja glagola i pronaći odgovarajuće korespondente ili ekvivalente. Analiziranih glagola ima ukupno devetnaest: *stride, pace, stroll, amble, trudge, plod, hobble, limp, shuffle, stagger, stumble, stomp, clump, tiptoe, sneak, wander, roam, hike* i *wade*.

Ovi glagoli su predstavnici različitih potkategorija u okviru leksičkog polja glagola hodanja. Pored zajedničke komponente *to walk* koju svi glagoli sadrže, tu su takođe i dodatne, specifične komponente koje diferenciraju značenja glagola i predstavljaju osnovu za podelu i klasifikaciju glagola. Izabrani glagoli sadrže najmanje još jednu zajedničku komponentu (pored gorepomenute *to walk*):

1. brzo hodati: *stride, pace*;
2. sporo hodati: a) opušteno: *stroll, amble*;
b) usled umora: *trudge, plod*;
- c) usled bola ili slabosti: *hobble, limp, shuffle*;
3. hodati klimavim, nesigurnim koracima: *stagger, stumble*;
4. hodati teškim, bučnom koracima: *stomp, clump*;
5. tiho hodati: *tiptoe, sneak*;
6. hodati bez određenog cilja ili pravca: *wander, roam*;
7. hodati u cilju zadovoljstva ili rekreacije: *hike*;
8. hodati kroz vodu: *wade*.

Specifična značenja glagola određena su na osnovu analize komponenata značenja datih u okviru prve definicije u jednojezičnim rečnicima. Prva grupa obuhvata rečnike većeg obima: *Longman Language Activator* i *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. Drugoj grupi pripadaju rečnici srednjeg obima: *The New Oxford Dictionary of English* i *Microsoft Encarta World English Dictionary*. Formalni korespondenti i prevodni ekvivalenti datih glagola analizirani su na dva načina: putem analize primera dostupnih u konsultovanim jednojezičnim

rečnicima i na osnovu mogućih prevoda u englesko-srpskim rečnicima. U tu svrhu, korišćena su dva dvojezična rečnika: *Englesko-hrvatski ili srpski rječnik* i *Enciklopedijski englesko-srpskohrvatski rečnik*. Nakon toga, proveravane su komponente značenja glagola u srpskom jeziku u šestotomnom jednojezičnom rečniku *Речник српскохрватскога књижевног језика*. Za prevod engleskih primera na srpski jezik u okviru analize odgovoran je autor ovoga rada.

3. Analiza glagola hodanja u engleskom i srpskom jeziku

Komponente se mogu navesti/odrediti minimalno, što znači da se koristi broj obeležja koji je dovoljan da razdvoji jedan glagol hodanja od drugog, ili se može primeniti drugi pristup koji nalaže navođenje komponentata u celosti (maksimalno). Prva alternativa je pristupačnija formi ovoga rada jer rezultira jednostavnijom ili u najmanju ruku kraćom karakterizacijom leksičkih jedinica (Lehrer 1974: 62). Pristup koji je ovde primenjen podržava princip određivanja nužnih i dovoljnih obeležja koji je u skladu sa prvom opcijom koju Lerer pominje. Da bi se napravila jasna razlika među značenjima u okviru leksičkog polja glagola hodanja, svaka grupa je numerisana i naslovljena u okviru odgovarajućeg odeljka prateći klasifikaciju prema kojoj su glagoli podeljeni.

3.1. Glagoli sa značenjem 'brzo hodati'

Glagoli koji sadrže zajedničke komponente značenja **hodati + brzo** jesu *stride* i *pace*.

3.1.1. Glagol *stride* u svom primarnom značenju sadrži sledeće komponente: **hodati + brzo + dugim koracima**. Postoje četiri prevodna ekvivalenta zabeležena u dvojezičnim rečnicima: *koraknuti krupnim korakom*, *koračati krupnim koracima*, *praviti duge korake*, *napraviti dug korak*. Konstrukcije *koraknuti krupnim korakom* i *koračati krupnim koracima* predstavljaju glagolsku sintagmu. Uža sintagma u instrumentalu ima kvalifikativno značenje i sadrži obavezni determinator. Ostali prevodni ekvivalenti predstavljaju primere dekomponovanog predikata koji sadrži glagol (*na*)*praviti* i imenicu *korak*, koja je dopunjena pridevom *dug*.

1a) We strode across the snowy fields.

1b) Koračali smo krupnim koracima preko polja prekrivenih snegom.

3.1.2. Glagol *pace* odlikuju sledeće komponente: **hodati + brzo + gore-dole/tamo-ovamo + jer si zabrinut ili nervozan**. U dvojezičnom rečniku nije pronađen formalni korespondent u srpskom jeziku, međutim, može se pribeci prevodnim ekvivalentima kao alternativni: *hodati odmerenim korakom*, *odmereno hodati*, *ići laganim korakom*, *ići tamo-ovamo*, *ići (koračati) gore-dole*. Glagoli *hodati* i *ići* dalje su determinisani načinom hodanja (*odmerenim korakom*, *laganim korakom*). Međutim, tri prevodna ekvivalenta premodifikovana su i postmodifikovana prilogom za način (*odmereno*) i mesto (*tamo-ovamo*, *gore-dole*). Primetno je

da prevodni ekvivalenti ne sadrže poslednju komponentu glagola *pace*, ‘jer si zabrinut ili nervozan’. Premda dvojezični rečnici navode kao prevod ‘hodati odmerenim korakom’ i ‘odmereno hodati’, utisak je da pridev ‘odmeren’ i prilozi ‘odmereno’ i ‘lagano’ ipak ne prenose značenje brzog hodanja, te je u tom smislu prevod neadekvatan i treba ga izbeći. Engleski glagol sadrži jednu više specifičnu komponentu.

- 2a) He paced up and down, waiting for the doctor to call.
- 2b) Koračao je gore-dole, čekajući poziv lekara.

3.2. Glagoli sa značenjem ‘hodati sporo i opušteno’

Glagoli koji sadrže zajedničke komponente značenja **hodati + sporo/polako + opušteno** jesu: *stroll* i *amble*.

3.2.1. Glagol *stroll* sadrži tri značenjske komponente: **hodati + sporo i opušteno + u cilju zadovoljstva**. Premda nije pronađen u korišćenim rečnicima, ipak postoji odgovarajući formalni korespondent glagola *stroll*, a to je glagol *šetati se*.

- 3a) They strolled along the riverbank, enjoying the evening sun.
- 3b) Šetali su se duž obale reke, uživajući u zalasku sunca.

3.2.2. Glagol *amble* sličan je prethodnom glagolu *stroll*, međutim, sadrži jedno obeležje manje od glagola *stroll*. Karakterišu ga komponente: **hodati + sporo i opušteno**. Postoje tri odgovarajuća prevodna rešenja i ona sadrže glagole *kretati se / šetati / ići* koji su determinisani priložima za način *lagano / polako / odmereno / sporo*: *kretati (šetati) se lagano, polako ili odmereno, ići lagano, ići sporo i lagano*.

- 4a) An old man appeared from behind the house and ambled across the yard.
- 4b) Jedan starac se pojavio iza kuće i polako se kretao preko dvorišta.

3.3. Glagoli sa značenjem ‘hodati sporo usled umora’

Sledeća dva glagola sadrže obeležja **hodati + sporo + zbog umora**: *trudge / plod*.

3.3.1. U rečnicima *Longman Language Activator* i *Oxford Advanced Learner’s Dictionary* glagoli *trudge* i *plod* tretiraju se kao sinonimi i stoga će biti definisani kao celina jer dele istovetne komponente: **hodati + sporo + teškim koracima + usled umora**. U ovom slučaju pokazalo se da rečničke definicije ovih glagola ne samo da se preklapaju, već i nisu dovoljno razgraničena. U dvojezičnim rečnicima, javlja se jedan formalni korespondent pomenutih sinonima, a to je: *vući se*. Pored toga, moguće je pronaći i ekvivalente pri čemu glagol prati dodatna determinacija kvalifikativnog tipa: *teško ići, teško gaziti, s mukom koračati, teškom mukom koračati*.

5a) We trudged through the snow, wishing we could be playing in it.

5b) S mukom smo koračali po snegu i želeli da se igramo na njemu.

3.4. Glagoli sa značenjem ‘hodati sporo usled bola ili slabosti’

Četiri glagola sa semantičkim komponentama **hodati + sporo + usled bola ili slabosti** pripadaju ovoj grupi: *hobble, limp* i *shuffle*.

3.4.1. Glagol *hobble* sadrži tri obeležja značenja: **hodati + sa teškoćom + naročito usled bola u nogama ili stopalima**. U srpskom jeziku javljaju se četiri formalna korespondenta čije se značenjske komponente poklapaju sa engleskim pandanom *hobble*: *hramati, šantati, šepati, ćopati*. *Šepati* i *ćopati* se, međutim, radije koriste u neformalnom registru.

6a) The old man hobbled across the road.

6b) Starac je prešao put hramljući.

3.4.2. U rečniku *Oxford Advanced Learner's Dictionary* glagol *limp* označen je kao sinonim glagola *hobble* i kada ih uporedimo, oni zaista imaju iste komponente značenja: **hodati + sa teškoćom + naročito usled bola u nogama ili stopalima**. U srpskom jeziku formalni korespondent ovoga glagola je glagol *šepati*. *Речник српскохрватскога књижевног језика* potvrđuje ekvivalenciju semantičkih komponentata glagola u srpskom sa onima u engleskom.

7a) I noticed that one of the horses was limping, and called for the vet.

7b) Primetio sam da je jedan konj šepao, pa sam pozvao veterinara.

3.4.3. Glagol *shuffle* sadrži komponente: **hodati + sporo + vukući stopala po zemlji**. Formalni korespondent ovoga glagola je *vući se* u srpskom jeziku jer sadrži identične komponente kao i glagol u engleskom jeziku. Pored toga, mogu se nabrojati i neki prevodni ekvivalenti koji su jednako dobra zamena: *ići sporo i tromo, polako i mučno hodati, strugati nogama, vući noge*. Oni sadrže glagol *ići* i *hodati*, koji su determinisani prilogom za način *sporo / tromo / polako / mučno*.

8a) I love shuffling through the fallen leaves.

8b) Volim da vučem noge kroz opalo lišće.

3.5. Glagoli sa značenjem ‘hodati nesigurno’

Ovu grupu sačinjavaju tri glagola sa komponentama **hodati + nesigurno**: *stagger* i *stumble*.

3.5.1. Prvi glagol koji pripada ovoj grupi jeste glagol *stagger*. Sadrži nekoliko komponentata značenja u svojoj primarnoj upotrebi: **hodati + nesigurno + kao da ćeš pasti**. Formalni korespondent ovoga glagola u srpskom jeziku jeste glagol *teturati* čije se komponente značenja sadržane u leksikografskoj definiciji u *Речнику српскохрватскога књижевног језика* poklapaju sa komponentama engleskog glagola.

9a) After he was attacked, he managed to stagger to the phone and call for help.

9b) Posle napada, uspeo je da se otetura do telefona i pozove pomoć.

3.5.2. Glagol *stumble* sadrži sledeća obeležja: **hodati + nesigurno + često udarajući stvari + stopalima + skoro pasti**. Glagol *spotaći se* predstavlja formalni korespondent čije značenjske komponente u potpunosti odgovaraju onima koje ima glagol *stumble*.

10a) We could hear her stumbling about/around the bedroom in the dark.

10b) Mogli smo čuti kako se spotiče u mraku po spavaćoj sobi.

3.6. Glagoli sa značenjem ‘hodati teškim i bučnim koracima’

Dva glagola su smeštena u ovu grupu i to su *stomp* i *clump* koja karakterišu sledeća obeležja: **hodati + teškim i bučnim koracima**.

3.6.1. Glagol *stomp* ima sledeće komponente: **hodati + teškim koracima**. Neki od rečnika pominju još jedno obeležje: + **da bi pokazao ljutnju**. U srpskom je glagol *tabanati* formalni korespondent ukoliko se izuzme poslednja komponenta ljutnje. U svakom slučaju, značenje se može nadomestiti dodavanjem priloga *besno* ili *ljutito*.

11a) She stomped up the stairs and slammed her bedroom door.

11b) Otabanala je (ljutito) uz stepenice i zalupila vrata spavaće sobe.

3.6.2. Drugi glagol iz ove grupe je glagol *clump* koji sadrži sledeće komponente značenja: **hodati + bučno + sporim, teškim koracima**. U rečnicima se mogu pronaći dva adekvatna prevodna rešenja: *teško gaziti ili koračati, stupati teškim korakom*.

12a) She clumped around the room in her boots.

12b) Teško je gazila po sobi u svojim čizmama.

3.7. Glagoli sa značenjem ‘tiho hodati’

Glagoli *tiptoe* i *sneak* sadrže obeležja **hodati + tiho**. Pored ovih zajedničkih komponenta, svaki od glagola biće analiziran ponaosob da bi se uočila i druga dijagnostička obeležja koja sadrže.

3.7.1. Glagol *tiptoe* ima sledeće komponente: **hodati + tiho + na vrhovima prstiju**. Premda ovaj glagol nema formalne korespondente u srpskom, mogu se nabrojati četiri prevodna ekvivalenta: *ići ili koračati na prstima, ići ili koračati polako (ili tiho, krišom), hodati na prstima, hodati na vrhovima prstiju*. Svi ovi glagoli (*ići, koračati i hodati*) moraju imati determinaciju kvalifikativnog tipa.

13a) He tiptoed out of the room, not to wake the baby.

13b) Izašao je iz sobe na prstima, da ne probudi beb.

3.7.2. Drugi glagol u ovoj grupi *sneak* ima sledeće komponente: **hodati + tiho + tako da te niko ne vidi**. U srpskom jeziku tri opcije su moguće: *šunjati se*, *vrzmati se*, *smucati se*. Međutim, samo prvi među njima sadrži identične komponente kao engleski glagol, dok *vrzmati* znači **hodati + tamo-ovamo**, a *smucati se* označava **hodati + bez cilja**. Iz tog razloga je glagol *šunjati se* formalni korespondent glagola *sneak*.

14a) The thieves sneaked in while the guard had his back turned.

14b) Lopovi su se ušunjali dok je stražar bio okrenut leđima.

3.8. Glagoli sa značenjem ‘hodati bez određenog cilja ili pravca’

U ovoj grupi nalaze se dva glagola: *wander* i *roam*. Njihove zajedničke komponente značenja su sledeće: **hodati + bez određenog cilja ili pravca**.

3.8.1. Prvi glagol u ovoj kategoriji *wander* definisan je komponentama: **hodati + bez pravca i namere**. U srpskom jeziku dva glagola smatraju se formalnim korespondentima jer im se obeležja poklapaju, a to su: *lutati* i *skitati*.

15a) For an hour and a half we wandered around the old city, totally lost.

15b) Sat i po vremena smo lutali gradom, potpuno izgubljeni.

3.8.2. Rečnik *Oxford Advanced Learner’s Dictionary* tretira glagol *roam* kao sinonim glagola *wander*. Sadrži komponente: **hodati + bez određenog cilja**. Isti formalni korespondenti kao za glagol *wander* mogu biti primenjeni i u ovom slučaju: *lutati*, *skitati*.

16a) Tourists love roaming about the old town.

16b) Turisti vole da skitaju po starom gradu.

3.9. Glagoli sa značenjem ‘hodati u cilju zadovoljstva ili rekreacije’

Ovoj grupi pripada glagol *hike* koji sadrži komponente **hodati + radi zadovoljstva ili rekreacije**.

3.9.1. Glagol *hike* ima sledeće komponente značenja: **hodati + dug put + u prirodi**. Ne postoji glagol u srpskom jeziku čije komponente u potpunosti odgovaraju obeležjima engleskog glagola, te kao prevodni ekvivalenti *pešačiti* i *putovati peške* mogu poslužiti.

17a) Patricia likes doing active things like canoeing, hiking and horse-riding.

17b) Patricija voli da se bavi aktivnostima kao što su kajakaštvo, pešačenje i jahanje.

3.10. Glagoli sa značenjem ‘hodati kroz vodu’

Poslednja grupa glagola ima sledeća obeležja: **hodati + kroz vodu**. U ovu kategoriju može se klasifikovati glagol *wade*.

stomp tabanati																						
clump																						
tiptoe																						
sneak šunjati se																						
wander lutati, skitati																						
roam lutati, skitati																						
hike																						
wade gacati																						

4. Zaključak

U ovom radu naglasak je bio na glagolima koji pripadaju leksičkom polju glagola hodanja. Prema tome, u okviru tog polja glagol *walk* predstavlja hiperonim, dok su ostali glagoli hiponimi. S obzirom na to da hiponimi imaju isti status u leksičkom polju, oni se nazivaju kohiponimima. Važan deo analize podrazumevao je nalaženje osnovnog značenja (prve date definicije u rečniku) svih navedenih glagola. Dalje su značenja engleskih glagola putem komponentne analize podeljena u manje jedinice, tj. komponente značenja koje predstavljaju osnovu za dalje poređenje sa glagolima u srpskom jeziku. U slučaju kada se komponente u oba jezika poklapaju, radi se o formalnoj korespondenciji, budući da se forma i značenje glagola u srpskom jeziku poklapa sa glagolima u engleskom jeziku. Trinaest engleskih glagola u okviru korpusa imaju formalne korespondente u srpskom jeziku: *stroll* – *šetati se*; *trudge, plod* – *vući se*; *hobble, limp* – *hramati, šantati, šepati*; *shuffle* – *vući se*; *stagger* – *te-turati*; *stumble* – *spotaći se*; *stomp* – *tabanati*; *sneak* – *šunjati se*; *wander, roam* – *lutati, skitati*; *wade* – *gacati*.

Nekoliko engleskih glagola imaju iste korespondente u srpskom jeziku: *trudge, plod* i *shuffle*; *hobble* i *limp*; *wander* i *roam*. Premda imaju iste korespondente u srpskom, neki od njih čak i ne pripadaju istoj kategoriji (podgrupi) u okviru klasifikacije, tj. ne sadrže identična semantička obeležja: *trudge, plod* i *shuffle*.

U slučaju prevodne ekvivalencije glagol u engleskom jeziku ima više komponenata značenja od glagola u srpskom, te se glagol u srpskom dopunjuje izrazom koji nosi tu dodatnu komponentu značenja. To može da bude priloška odredba za način (*lagano, odmereno, sporo, teško, nesigurno*), priloška odredba za mesto (*tamo-ovamo, gore-dole, po vodi*) ili determinacija (*krupnim korakom, na prstima, na vrhovima prstiju*). Deset engleskih glagola u okviru

korpusa sadrže prevodne ekvivalente: *stride* – koraknuti krupnim korakom, koračati krupnim koracima, praviti duge korake, napraviti dug korak; *pace* – hodati odmerenim korakom, odmereno hodati, ići laganim korakom, ići tamo-ovamo, ići (koračati) gore-dole; *amble* – kretati (šetati) se lagano, polako ili odmereno, ići lagano, ići sporo i lagano; *trudge*, *plod* – teško ići, teško gaziti, s mukom koračati, teškom mukom koračati; *shuffle* – ići sporo i tromo, polako i mučno hodati, strugati nogama, vući noge; *clump* – teško gaziti ili koračati, stupati teškim korakom; *tiptoe* – ići ili koračati na prstima, ići ili koračati polako (ili tiho, krišom), hodati na prstima, hodati na vrhovima prstiju; *hike* – pešačiti, putovati peške; *wade* – gaziti po vodi.

Pet glagola u engleskom jeziku (*stride*, *trudge*, *plod*, *shuffle* i *wade*) imaju i formalne korespondente i prevodne ekvivalente u srpskom jeziku. Međutim, nekada čak ni formalni korespondenti ne prenose značenje engleskog glagola u potpunosti. Najzad, čini se da glagoli u srpskom jeziku sadrže manje detaljne i manje specifične komponente značenja u poređenju sa engleskim glagolima. U tim slučajevima preciznije je i formalne korespondente čak priložki modifikovati kako bi se značenje u potpunosti prenelo. Najzad, konceptualizacija u ova dva jezika ipak se razlikuje.

REČNICI

- Filipović, R., ur. (1990). *Englesko-hrvatski ili srpski rječnik*. Zagreb: Školska knjiga i grafički zavod Hrvatske.
 Summers, D., ur. (2002). *Longman Language Activator*. Harlow: Longman.
Microsoft Encarta World English Dictionary (1999). (na CD-ROM-u).
Oxford Advanced Learner's Dictionary: <http://www.oxfordadvancedlearnersdictionary.com/> (11.7.2012)
 Ristić, Svetimir i dr. (2005). *Enciklopedijski englesko-srpskohrvatski rečnik*. I–II. Beograd: Prosveta.
 Pearsall, J., ur. (2005). *The New Oxford Dictionary of English*. Oxford: Oxford University Press.

*

Речник српскохрватскога књижевног језика, I–III. Нови Сад – Загреб: Матица српска – Матица хрватска, 1967–1969; IV–VI. Нови Сад: Матица српска, 1971– 1976.

LITERATURA

- Cruse, D. Alan (1986). *Lexical Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.
 Đorđević, Radmila (2000). *Uvod u kontrastiranje jezika*. 4. dopunjeno izdanje. Beograd: Filološki fakultet.
 Geeraerts, Dirk (2010). *Theories of Lexical Semantics*. Oxford: Oxford University Press.
 Lehrer, Adrienne (1974). *Semantic Fields and Lexical Structure*. Amsterdam: North-Holland Publishing Company.
 Lyons, John (1977). *Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.
 Nida, A. Eugene (1975). *Componential Analysis of Meaning*. The Hague, Paris: Mouton.
 Prčić, Tvrtko (1997). *Semantika i pragmatika reči*. Sremski Karlovci, Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.

Riemer, Nick (2010). *Introducing Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Žic-Fuchs, Milena (1991). *Znanje o jeziku i znanje o svijetu: Semantička analiza glagola kretanja u engleskom jeziku*. Zagreb: Filozofski fakultet, Odsjek za opću lingvistiku i orijentalne studije.

*

Драгићевић, Рајна (2007). *Лексиколоџија српског језика*. Београд: Завод за уџбенике.

Snežana Kljakić

CONTRASTIVE ANALYSIS OF VERBS OF WALKING IN ENGLISH AND SERBIAN

Summary

The subject of this paper is to contrast the verbs of walking in English and Serbian. Nineteen verbs have been taken into consideration and they are representatives of different subcategories or groups within the lexical field of verbs of walking. The verbs are divided according to the componential analysis, whereby the crucial criteria are manner, purpose, direction, reason and place of walking. Besides the common components of meanings (such as *walk*), the verbs also contain more specific ones, i.e. diagnostic components which serve to distinguish the meanings of verbs not only within one group of verbs of walking, but among other categories in the same lexical field.

The analysis has revealed that from all the verbs taken into account, thirteen verbs have got formal correspondents in Serbian, while ten of them have got translation equivalents. In case of formal correspondence, the form and the content of verbs are identical in both languages, while in case of translation equivalence the formal criterion is not fulfilled, although the meaning of verbs is the same. That means that the verb in English has more components of meaning than the verb in Serbian, so the latter one needs to be modified by adding a component which completes the meaning. The paper indicates specific meanings of the English verbs of walking, whereby the available formal correspondents often do not contain as nuanced components as the ones in English.

Key words: Contrastive Analysis, Formal Correspondence, Translation Equivalence, Tertium Comparationis.

Msr. Snežana Kljakić, student doktorskih studija jezika
Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet
Dr Zorana Đinđića 2
21 000 Novi Sad
Srbija
Imejl: snezana.kljakic@gmail.com

